

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งศึกษาปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน ในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำพูน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีความน่าเชื่อถือตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่ประกอบด้วยหัวข้อ และรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

2. การรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร การศึกษารั้งนี้ใช้เฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตหมู่บ้านที่โบราณสถานแต่ละแห่งตั้งอยู่ ทั้ง 3 จังหวัด จำนวน 331,123 คน ซึ่งรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 กำหนดโบราณสถานประเภทเมืองโบราณ ในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำพูน ดังนี้
จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ โบราณสถานเวียงนะโน เวียงท่ากาน เวียงຄะ เวียงหอด เวียงเชียงใหม่ เวียงสวนดอก เวียงเจดลิน เวียงบัว เวียงกุมกาน เวียงป่าເງົາ เวียงดັງ เวียงແນ ເມືອງຝາງ ເວີຍ່າງເຊີຍຄາວ ເວີຍ່ານະລິກາ ແລະ ເມືອງພຽງ

จังหวัดเชียงราย ได้แก่ โบราณสถานเมืองเชียงแสน เมืองเชียงราย เวียงเทิง เวียงกาหลง
เวียงพางคำ เวียงจันจვา เวียงหaway เวียงสา เวียงร่องหวาน เวียงสนราก เวียงสันมะนาะ เวียงหนองปลา
สะเด็ด และเวียงแก้ว
จังหวัดลำพูน ได้แก่ โบราณสถานเมืองหริภุญชัย เวียงหนองล่อง เวียงสะแก เวียงหaway
เมืองถ้ำ และเวียงกาหลง

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการใช้สูตรของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane, 1973 : 727-728) และเพื่อให้ง่ายต่อการกำหนดสัดส่วนของแต่ละโบราณสถาน และถูกต้อง^{ตามระเบียบวิธีวิจัย จึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 417 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ โดยแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของโบราณสถานในแต่ละจังหวัด ซึ่งรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3.1}

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	แหล่งโบราณสถาน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เชียงใหม่	เวียงมະโน	8,992	11
	เวียงท่ากัน	3,998	5
	เวียง CONST	5,232	7
	เวียงหอด	3,332	5
	เวียงเชียงใหม่	8,178	10
	เวียงสวนดอก	16,712	21
	เวียงเจดลิน	16,712	21
	เวียงบัว	14,887	18
	เวียงกุมกาน	9,632	12
	เวียงป่าแพะ	14,763	18
	เวียงดี้ง	2,983	4
	เวียงแม	6,680	9
	เมืองฝาง	17,710	22
	เวียงเชียงดาว	10,831	14

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

จังหวัด	แหล่งโบราณสถาน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เชียงใหม่	เวียงมะลิกา	12,207	15
	เมืองพร้าว	4,804	6
	รวม	157,653	198
เชียงราย	เมืองเชียงแสน	7,170	9
	เมืองเชียงราย	12,634	16
	เวียงเทิง	14,233	18
	เวียงกากหลง	6,476	8
	เวียงพางคำ	12,980	16
	เวียงจันจာวะ	16,665	21
	เวียงห่วย	7,733	10
	เวียงสา	10,882	14
	เวียงร่องห่วย	6,239	8
	เวียงสบรวก	7,170	9
	เวียงสันນະนະ	6,476	8
	เวียงหนองป่าสະเต็ค	8,114	10
	เวียงแก้ว	8,153	10
รวม		124,925	157
ลำปูน	เมืองหริภุญไชย	13,542	17
	เวียงหนองล่อง	8,222	10
	เวียงสะแกง	5,992	8
	เวียงห่วย	6,369	8
	เมืองตี	10,182	13
	เวียงเกาะกลาง	4,238	6
รวม		48,545	62
รวม		331,123	417

การรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล (Opinion Form) และแบบสอบถาม (questionnaire)

1.1 แบบบันทึกข้อมูล ใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานอนุรักษ์ และพัฒนา โบราณสถาน บันทึกการประชุม ข้อมูลทางสื่ออิเลคทรอนิกส์ (เว็บไซต์) และข้อมูลเอกสารจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ครอบคลุมเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม ระดับของรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ และพัฒนาโบราณสถาน รวมทั้งปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) เกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในแหล่งรูปแบบ ในการอนุรักษ์ และพัฒนาโบราณสถาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert Rating Scale โดยกำหนดระดับของการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ (บุญชุม ศรีสะอด, 2535 : 163) ดังนี้

- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับที่น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะ เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ และพัฒนาโบราณสถาน ว่ามีรูปแบบอะไรบ้าง และการแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ

1.3 วิธีการสร้างแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 รวบรวมความรู้ที่ได้จากการขั้นที่ 1 มาสร้างเป็นข้อคำถาม

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นที่ 2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ

ความถูกต้อง صدقคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการวิจัย แล้วปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้ว จากขั้นที่ 3 เสนอ

ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความแม่นยำตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดย
ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม มี 2 ท่าน ดังนี้

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวันทน์ ชัยญาณะ ตำแหน่ง อาจารย์สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา พศ.ระดับ 8 สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนน
ช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

2) นายตระกูล หาญทองกุล ตำแหน่ง นายช่างเทคนิคระดับอาชีวะ หัวหน้า
กลุ่มงานอนุรักษ์โบราณสถาน สถานที่ทำงาน สำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่ ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50300

ขั้นที่ 5 นำข้อเสนอแนะที่ได้จากขั้นที่ 4 มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถาม

เสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง และพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นที่ 5 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่ม

ประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียง ที่ไม่ใช่ประชากรที่จะนำมาศึกษา แล้วนำมาหาค่าความเชื่อถือได้
(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาก่อนบาก (Cronbach) มีค่า
ความเชื่อถือได้ เท่ากับ 0.91

ขั้นที่ 7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วในขั้นที่ 6 ไปเก็บ

รวบรวมข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับ

ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขอหนังสือจากบุคลากรวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถึงผู้ใหญ่บ้าน

แต่ละแห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละ
พื้นที่ที่ต้องการศึกษาวิจัยด้วยตนเอง เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และตรงกับข้อเท็จจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

2. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในแต่ละรูปแบบ ในการอนุรักษ์ และพัฒนาโบราณสถานในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำพูน ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Arithmatic Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ประกอบการบรรยาย

การแปลความหมายค่า \bar{X} และค่า S.D. โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชุม ศรีสะอด

(2535 : 163) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

3.3 วิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการอนุรักษ์ และพัฒนาโบราณสถานในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำพูน โดยการวิเคราะห์รวมสรุปเป็นรายข้อคำถาม และหาค่าความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับ SPSS